

1982

Als in 1982 de nieuwe Willemsbrug wordt geopend, is de stadsvernieuwing in Feijenoord in volle gang. Ideeën over uitbreiding van het centrumgebied naar Zuid reiken echter niet verder dan het westelijke deel van Feijenoord. De nieuwe Willemsbrug ontsluit de Kop van Feijenoord nauwelijks en is slechte toegankelijk voor fietsers en voetgangers. Daarnaast vormt de spoorweg een belangrijke barrière tussen west en oost, waardoor het gewenste stedelijke gebied nauwelijks toegang heeft tot stedelijke voorzieningen.

‘Er is geen beter voorbeeld te verzinnen, waar stedelijke agenda en stadsvernieuwing elkaar zo in de wielen rijden.’

Citaat uit Henk Engel, Endry van Velzen en Olof van de Wal, Vernieuwing van de stadsvernieuwing, 2013

1988

Aan de Persoonsdam verrijst een nieuw wijkgebouw. Het pand is onderdeel van de stadsvernieuwing in het gebied. Op de plek van het gebouw stonden veilinghallen, die aanvankelijk getransformeerd zouden worden tot wijkgebouw.

1993

De tunnel die het spoor over de Willemsbrug en Hef vervangt, wordt in gebruik genomen. De tunnel is zo geconstrueerd, dat die in principe bebouwd moet kunnen worden. Het spoorwegemplacement wordt opgeruimd, maar blijft desondanks een barrière voor de verbinding tussen het oostelijk en westelijk deel van Feijenoord.

1996

Wethouder Meijer beslist tot de renovatie van het Dillenburgblok. De panden staan door hun slechte staat al lang op de nominatie gesloopt te worden, maar blijven door een trage uitkoopprocedure van de gevestigde bedrijven staan.

2001

JHK Architecten, West 8 en Dura Vermeer winnen de prijsvraag voor een nieuw kantoor van Unilever op het terrein van de voormalige Oranjeboombrouwerij. Het ontwerp van deze combinatie voorziet in een bruggebouw over de bestaande bebouwing, zodat het Oranjeboomterrein gebruikt kan worden voor woningbouw.

april 2005

De Brug, het nieuwe hoofdkantoor van Unilever Bestfoods Nederland, wordt opgeleverd. Het markante gebouw aan de Nassaukade, een ontwerp van JHK Architecten, overbrugt de historische Blue Bandfabriek.

september 2006

Pact op Zuid wordt gesloten: een overeenkomst tussen gemeente, de deelgemeenten IJsselmonde, Feijenoord en Charlois en vijf woningcorporaties 'om de sociale, economische en fysieke kwaliteiten een impuls te geven'. Het pact houdt een extra investeringsprogramma van 850 miljoen euro in door de corporaties en circa 170 miljoen euro door de gemeente voor onderwijs, voorzieningen en het verbeteren van de particuliere woningvoorraad.

augustus 2007

Joop van der Leeuw (DuraVermeer), Carol Hol (Concire) en Willem Sulsters (WSA Stedelijke Ontwikkeling) nemen initiatief tot IkZitopZuid (IZoZ), om als particuliere samenwerkingspartner te kunnen dienen voor Pact op Zuid. Op de kick-offbijeenkomst van IZoZ laten vijf grote bedrijven, waaronder Hunter Douglas en Unilever, horen waarom zij (nog steeds) op Zuid zitten en hoe zij hun bijdrage zien aan de sociaal-economische ontwikkeling van de wijk.

DE NETWERKENDE OVERHEID

Wat levert het Rijk als er geen extra geld is?

Hoe Rotterdam en Rijk de problemen van een achterstandwijk samen aanpakken

‘Ondernemers zijn belangrijk voor Zuid. Het genoemde pact komt vooral uit de koker van overheden en woningcorporaties, het is goed om daar ook de ondernemers bij te betrekken. Wie namelijk goed aan de economische knoppen weet te draaien, verbetert daarmee ook de sociale situatie in het gebied.’

Jaap Korteweg van Dura Vermeer tijdens de kick-off van IkZitopZuid, 27 augustus 2007

2008

Vincent Taapken (New Industry Development) neemt initiatief tot herontwikkeling van Piekstraat 69-77: de voormalige metaalfabriek van Struycken & Co en de machinefabriek van Kuypers. Voor de braakliggende kop van de Piekstraat wordt een haalbaarheidsstudie gemaakt door Mei Architecten.

juni 2009

Ruimtelijke visie voor de 'Kop van Feijenoord' wordt door BenW vastgesteld.

2009

Na een renovatie- en bouwperiode van vijf jaar komen de Dillenburgblokken tot voltooiing. Van de originele bebouwing zijn alleen de gevels blijven staan, het casco is geheel vernieuwd. De woningen zijn van meet af aan populair: al voor de oplevering zijn alle woningen verkocht.

2009

In de enige bedrijfsruimte in de Dillenburgblokken begint Faouzi Chihabi Trattoria Borgo d'Aneto. In het restaurant krijgen kansarme jongeren de gelegenheid zich te bewijzen in het vak en zo via een alternatieve route de arbeidsmarkt op te komen.

november 2009

De eerste woningen van D'Oranjeboom, het eerste woningbouwproject in het kader van Port Feijenoord, gaan in de verkoop. Dura Vermeer en De Wilgen zijn verantwoordelijk voor de projectontwikkeling. Twee bouwblokken aan de kade worden ontworpen door JHK Architecten, de andere twee door MVRDV.

2010

De Kop van Feijenoord wordt in het rapport *Veilige en goed ingepaste waterkeringen in Rotterdam* (een samenwerking van gemeente, waterschappen, architecten- en ingenieursbureaus) genoemd als voorbeeld van een gebied waar verbetering van de waterkering kan dienen als katalysator voor gebiedstransformatie.

‘De strategie “dijk als gebiedstransformator” beoogt de dijkversterkingsopgave op de lange termijn te combineren met korte termijn gebiedsontwikkeling. Door samen te werken aan waterveiligheid en ruimtelijke ontwikkeling zijn voor zowel gemeenten als waterschappen kosten uit te sparen en kunnen planprocessen versneld worden. Daarbij wordt dan de opgave om de dijk klimaatbestendig te maken tevens ingezet om de economische, sociale en ruimtelijke ambities van het gebied te versterken.’

maart 2010

De gemeente wil de verwaarloosde Villa van Waning, gelegen aan de Rosestraat, verkopen. New Industry maakt een plan voor renovatie en herbestemming als horeca met buurtfuncties.

september 2010

Een rijtje monumentale panden aan de Oranjeboomstraat wordt gesloopt ten gunste van nieuwbouw, terwijl Bureau Monumenten de panden een hoge cultuurhistorische waarde heeft toegekend. Volgens Woonstad, die op die plek eengezinswoningen wil bouwen, is renovatie van de panden financieel niet haalbaar.

oktober 2010

Hockeyclub Feijenoord wordt opgericht, als eerste hockeyclub op Rotterdam-Zuid. Waar HC Feijenoord in eerste instantie vooral een laagdrempelige kennismaking met hockey wil bieden, en daarbij gebruik maakt van bestaande sportveldjes, groeit deze al snel uit tot een club met een eigen accommodatie en competitieteam.

februari 2011

Eberhard van der Laan, minister voor Wonen, Wijken en Integratie, geeft Wim Deetman en Jan Mans opdracht te adviseren over de aanpak van de problemen in Rotterdam Zuid. Dit leidt tot het rapport *Kwaliteitssprong Zuid*, waarin Deetman en Mans kritisch zijn op de vigerende aanpak van gemeente en corporaties. De aanbevelingen richten zich op talentontwikkeling, economie en fysieke ingrepen, maar ook op bestuurlijk commitment en organisatievormen. Een daarvan is het opzetten van een nationaal programma, zodat het rijk nauw betrokken wordt bij de problematiek.

maart 2011

De gemeente en het Havenbedrijf publiceren in samenwerking met het Havenbedrijf de *Verkenning drijvend bouwen in buitendijks Rotterdam*. De Nassauhaven wordt daarin voorgedragen als proeftuin voor drijvend bouwen, voornamelijk wonen.

maart 2011

Rotterdam Vakmanstad / Henk Oosterling en De Veld-academie publiceren gezamenlijk *De Nieuwe Belangstelling. Verbinden en overbruggen in de wijk Feijenoord*. Dit rapport bevat aanbevelingen voor een integrale benadering van de aanpak van de publieke ruimte in Feijenoord, gericht op gedragsverandering van bewoners. Daarnaast brengt het in kaart welke bestaande stakeholders en samenwerkingsverbanden hiertoe bij kunnen dragen.

april 2011

De dienst Sport en Recreatie van de deelgemeente Feijenoord onderzoekt de behoefte aan een nieuwe multifunctionele accommodatie aan de Rosestraat.

‘S+R gaat een haalbaarheids-onderzoek houden naar een gebouw met sport- en welzijnsvoorzieningen op de kop van het park aan de Rosestraat. Daarbij worden de wensen en behoeften van potentiële gebruikers in kaart gebracht en wordt gekeken of de voorziening die daar uit voortkomt ook financieel haalbaar is.’

Nieuwsbrief deelgemeente Feijenoord, 8 april 2011

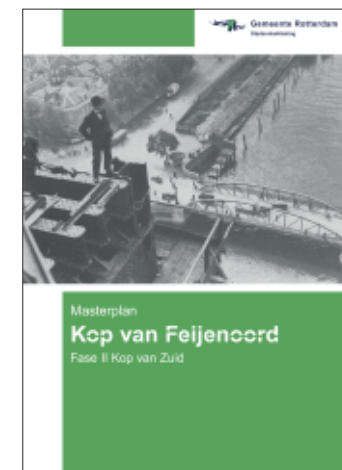
augustus 2011

Ingenieursbureau IMD betreft de door Ector Hoogstad gerenoveerde machinefabriek aan Piekstraat 77. Het gebouw wordt in 2012 bekroond als BNA Gebouw van het Jaar.

september 2011

In het rapport *Zuid Werkt!* worden de aanbevelingen van Deetman en Mans uitgewerkt en vormt de overeenkomst tussen alle betrokken partijen bij het Nationaal Programma Kwaliteitssprong Zuid. Het programma wordt daarmee in uitvoering gebracht.

oktober 2011

Het uit de *Ruimtelijke Visie* voortvloeiende *Masterplan Kop van Feijenoord* wordt gepubliceerd. De gemeente heeft het plan opgesteld in samenwerking Dura Vermeer, Woonstad, AM en de deelgemeente Feijenoord, die zich hebben verenigd in ontwikkelcombinatie Port Feijenoord. Het plan paart fysieke ingrepen aan sociaaleconomische impulsen en bouwt daarmee voort op het Nationaal Programma Kwaliteitssprong Zuid. Concreet betekent dit bijvoorbeeld de herinrichting van het Nassauhavenpark en de aanleg van een tramlijn over de Willemsbrug. Ook beoogt het masterplan de verbinding tussen oost en west te herstellen door de spoortunnel te bebouwen en de 'onsamenhangende situatie' van de openbare ruimte te verbeteren.

oktober 2011

Als een van de eerste businesscases van IkZitopZuid wordt Vakwerf Feijenoord opgezet. De Vakwerf heeft als doel de economische activiteit en bedrijvigheid in de wijk te vergroten. Hierbij wordt vooral gewerkt met talent uit eigen wijk.

2012

Het Nationaal Programma Rotterdam Zuid komt van de grond, onder leiding van oud-wethouder Marco Pastors. In twintig jaar tijd moeten 35.000 woningen zijn gerenoveerd of vervangen door nieuwbouw. Ook onderwijs en integratie van hulpverleningsinstanties zijn speerpunten van het programma. De Kop van Feijenoord is een van de zeven focusgebieden.

TALENT

Het onderwijs op Zuid kan beter. De uitval is er hoger dan gemiddeld. Daarom is het logisch om daar een punt van te maken. Om te beginnen door te zorgen voor een veilig thuis en een stabiele opvoeding voor ieder kind.

ECONOMIE

Een goed opgeleide bevolking is geen garantie voor een goede economie. Geef ondernemers de ruimte. Laat pioniers profiteren van de unieke eigenschappen van Zuid. Maak haast met de aanleg van de tweede Maasvlakte.

WONEN

Bouw duurzaam en gevarieerd voor verschillende inkomensgroepen. Sloop alleen als het niet anders kan. Betrek de randgemeenten bij een evenredige verdeling van de woningmarkt. Zuid moet een buurt worden waar je niet weg wilt.

oktober 2012

Stedenbouwkundig bureau We Love the City krijgt de opdracht van de deelgemeentebestuurder om met bewoners en investeerders een multifunctionele accommodatie (MFA) in het Rosepark te realiseren. De MFA, die Proeftuin wordt gedoopt, wil niet alleen initiatieven van bewoners faciliteren, maar zich ook koppelen aan initiatieven, projecten en onderwijs elders in de wijk.

september 2012

Een van de wapenfeiten uit het masterplan is de herinrichting van het Nassauhavenpark, die in september 2012 start, als er eindelijk financiering voor is gevonden.

oktober 2012

Als blijkt dat het Hefblok, een van de woningbouwprojecten binnen plan Port Feijenoord, niet doorgaat, wordt gekeken naar vormen van tijdelijke inrichting. Een samenwerking van Wijkorganisatie Feijenoord Kop van Zuid, Creatief Beheer en Vakwerf Feijenoord resulteert in het Hefpark. Naast een extra groenvoorziening voor de wijk moet het park wijkbewoners prikkelen meer in beweging te komen: bijvoorbeeld door de aanleg van een BMX-baan.

december 2012

Modebedrijf Premium Inc verhuist naar de voormalige Kuypersfabriek aan de Piekstraat. Daarnaast wordt het pand gebruikt als multifunctionele evenementenlocatie.

juni 2013

Het heringerichte Nassauhavenpark en de nieuwe voetgangersbrug, de Parkbrug, worden feestelijk geopend door wethouder Karakus.

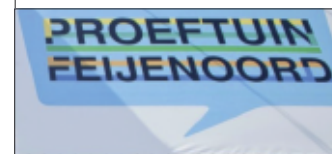
2013

In het boek Vernieuwing van de stadsvernieuwing. Pleidooi voor ontwerpkracht is Feijenoord een van de casussen. Het pleit voor twee nieuwe verbindingen door Feijenoord: een om oost en west met elkaar te verbinden (nu van elkaar gescheiden door de voormalige spoorlijn) en noord met zuid, zodat Feijenoord beter gebruik kan gaan maken van het centrum. De Persoonsdam is in deze studie een verbindend element.

juli 2013

René Kroonenberg, portefeuillehouder welzijn in Feijenoord, geeft het startsein voor de Proeftuin in buurthuis De Dam en de Nieuwe Persoonshal. De Proeftuin zal in oktober 2013 officieel opengaan.

september 2013

KCAP, New Industry Development, Hunter Douglas en IMD Raadgevende ingenieurs (alle gevestigd aan de Piekstraat) organiseren het evenement *Lokale krachten: duurzame stadsontwikkeling nieuwe stijl*. Met lezingen en discussies rond duurzame ontwikkeling geven zij uiting aan hun 'gemeenschappelijke visie en ambitie om bij te dragen aan de duurzame stads- en projectontwikkeling voor de in Rotterdam-Zuid gelegen wijk Feijenoord'.

'Wij laten zien hoe wij als lokale krachten proactief bijdragen aan de duurzame gebiedsontwikkeling van deze mooie stadswijk aan de rivier.'

oktober 2013

De conciërgewoning aan de Oranjeboomstraat, die staat tussen de eerder gesloopte panden en de monumentale school, blijft dankzij bewoner Marc Legersté behouden van sloop. Eigenaar Woonstad verkoopt het aan de gemeente en het pand komt op de gemeentelijke monumentenlijst te staan. Legersté, die vier jaar actie heeft gevoerd, moet het pand dan wel verlaten.

december 2013

Extreem hoog water in de nacht van 5 op 6 december maakt de wateropgave in het buitendijkse gebied, waartoe de Kop van Feijenoord behoort, urgent.

april 2014

De eerste waterbus, lijn 19, vaart tussen De Esch, aan de overkant van de Maas, en de Piekstraat.

juni 2014

In het Hefpark wordt een dirt court geopend voor BMX-fietzers.

december 2014

Na Villa van Waning in de openbare verkoop te hebben gedaan, besluit de gemeente toch met ontwikkelaars in gesprek te gaan over de bestemming en renovatie van het pand.

‘Vaak zijn mensen lang bezig met het ontwikkelen van een plan voor een moeilijke locatie. Het is zonde als de gemeente het dan zomaar weggeeft aan de hoogste bidder.’

Vincent Taapken, AD/Rotterdams Dagblad, 6 december 2014

februari 2015

Proeftuin Rotterdam wordt in zijn voortbestaan bedreigd. Enerzijds is dit een financieel probleem: de deelgemeenten zijn opgeheven en woningcorporaties verminderen hun bijdrage. De gebiedscommissie Feijenoord wijt het daarnaast aan belemmeringen vanuit de gemeente, en roept het college op de Proeftuin te steunen door ‘belemmerende kaders’ aan te passen.

‘De kaders vanuit de gemeente en deelgemeente hebben in de weg gestaan, zij belemmerden een goede samenwerking tussen de verschillende spelers in het gebouw en de uitwerking van het concept. De gebiedscommissie ervaart ook dat bewoners volstrekt onvoldoende bij de ontwikkeling van de Proeftuin betrokken zijn geweest en nog zijn.’

Citaat uit brief van Gebiedscommissie Feijenoord aan het college, 23 februari 2015

April 2015

Dura Vermeer en AM presenteren nieuwe plannen voor het Oranjeboomterrein, onder de naam Hefkwartier. Het gaat om 255 woningen, waarvan 135 eengezinswoningen en 120 appartementen. Inbo ontwerpt de panden, die bij voldoende belangstelling bloksgewijs gebouwd zullen worden.

